AİLEDE EV EKONOMİSİ ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Halenur AŞKIN
İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Özet: Bu araştırmanın amacı Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği'ni geliştirmek ve geçerlik ve güvenirliğini incelemektir. Çalışma, 185'i kadın, 40'ı erkek olan toplam 225 kişi üzerinde yürütülmüştür. Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği 1 "kesinlikle katılmıyorum" ve 5 "kesinlikle katılıyorum" şeklinde 5'li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır. Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği'nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın % 37,57'sini açıklayan, özdeğeri 5,63 olan tek boyutlu ve 15 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .43 ile .73 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .37 ile .67 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Ailede Ev Ekonomisi
Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Ev Ekonomisi, Geçerlik, Güvenirlik

Family Domestic Economics Scale: The Study of Validty and Reliability

Abstract: The purpose of this research is to develop Domestic Economy Scale and to examine its reliability and validity values. The study was conducted on 225 people. Family Economy Scale is rated on a five point Likert-type. Structural validity of the scale was examined by exploratory factor analysis. Reliability of the scale was examined by Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient. Validity and reliability analyzes of the scale were performed with SPSS 20 package programs. The EFA demonstrated that the 15 items loaded on one factor) and the amount of total variance explained by one factor was 37,57%. Factor loadings ranged from .43 to .73. Cronbach Alpha internal consistency coefficient was .89. Corrected item-total correlations ranged from .37 to .67. These findings demonstrated that this scale may be used as a valid and reliable instrument.
Key Words: Economy, validity, reliability

1.GİRİŞ

İnsanlar hayatlarını sürdürmeleri ve yaşamlarını devam ettirebilmeleri için birçok gereksinime ihtiyaç duymaktadır. Dünyada sonu olmayan hiçbir şey yokken bu ihtiyaçları karşılayacak kaynakların da bir sonu olduğu ve bir gün kaynakların da tükeneceği bilinmektedir. Eğer Dünya sonsuz kaynaklara sahip olsaydı tasarruf veya kanaat gibi israf karşıtı terimlere ihtiyaç kalmazdı. Ev ekonomisi de masrafların arttığı ve israfın bir yaşam tarzı haline gelmeye başladığı günümüzde, bireylerin sorun yaşadığı problem alanlarından birisidir. İnsanoğlu doğası itibarıyla ihtiyaçlarını giderse de doyum sağlayamadığında problemli bir hal almaya başlamaktadır.

Modern çağın ciddi sorunlarından biri olan aşırı tüketim, bireyleri ihtiyaçlarını giderirken sadece fizyolojik olarak değil duygusal ve psikolojik olarak da tatmin sağlanması yönünde beklentiye sürüklediğinden sınırsız bir tüketim ve savurganlık gitgide yayılmaktadır. Tasarruf yapmak ve kanaatkâr olabilmek ise hâlihazırda aranan bir toplumsal özellik haline

gelmiştir. Bu nedenle bireylerin ev ekonomisi özelliğini değerlendirecek ölçekler son derece önemlidir. Bu araştırmanın amacı Ailede Ev Ekonomisi Ölçeğini geliştirmek ve geçerlik ve güvenirliğini incelemektir.

2.Yöntem

2.1.*Çalışma Grubu:* Çalışma, 25 ile 65 yaşları arasında 185'i kadın, 40'ı erkek olan toplam 225 kişi üzerinde yürütülmüştür.

2.2.Madde Havuzu: Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde öncelikle 24 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş ve bu maddeler gramer, anlaşılabilirlik ve ailede aidiyeti ölçüp ölçmediği noktalarında incelenmiş ve sonuçta 15 maddelik uygulama formu elde edilmiştir. Gençlerde Aile Aidiyeti Ölçeği 1 "kesinlikle katılmıyorum" ve 5 "kesinlikle katılıyorum" şeklinde 5'li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Denemelik form incelenmiş ve yazım ve alan uygunluğu açısından gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

2.3.İşlem: Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır.

3.Bulgular

3.1.Madde Analizi: Tablo 1'de Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği'ne ait ortalama, standart sapma ve düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .37 ile .67 arasında sıralandığı görülmektedir.

Tablo 1. Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa	Madde no	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa
1	,483	,867	**9**	,630	,859
2	,581	,862	**10**	,574	,862
3	,595	,861	**11**	,526	,864
4	,667	,857	**12**	,370	,874
5	,382	,872	**13**	,501	,866
6	,558	,863	**14**	,578	,864
7	,510	,865	**15**	,470	,867
8	,530	,864			

3.2.Yapı Geçerliği: Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği'nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin dört boyutlu bir yapı sergilediği görülmüştür. Ancak bu çalışmada tek boyutlu bir ölçme aracı elde edilmek istendiğinden veriler faktör analizinde tek boyutla sınırlandırılmıştır. Bu analiz sonucunda toplam varyansın %37,57'sini açıklayan, öz-değeri 5,63 olan tek boyutlu ve 15 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .43 ile .73 arasında Faktör yükleri Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği Faktör Yükleri

Madde no	Faktör Yükü	Madde no	Faktör Yükü
1	,547	**9**	,704
2	,668	**10**	,649
3	,674	**11**	,602
4	,733	**12**	,430
5	,443	**13**	,596
6	,636	**14**	,668
7	,600	**15**	,549
8	,609		

3.3.Güvenirlik: Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği'nin güvenirliği için iç tutarlık katsayısına bakılmıştır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

4.Tartışma

Ölçeğin yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi yapıldığında ölçeğin 15 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçme aracı olduğu ve faktörü yüklerinin .30 değerinin üzerinde olduğu görülmüştür. Bu nedenle ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığı söylenebilir (Büyüköztürk, 2004). Ancak gelecek araştırmalarda ailede aidiyet kavramıyla ilişkili ölçekler ile bu çalışmada geliştirilen ölçek arasındaki ilişkiler incelenerek ölçeğin uyum geçerliği araştırılabilir.

Ölçeğin güvenirlik çalışması için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısına bakılmış ve bu katsayının .70 ölçütünü sağladığı görülmüştür (Tezbaşaran, 1996). Bununla birlikte gelecek araştırmalarda ölçeğin test tekrar test güvenirliği incelenebilir. Son olarak ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .30 ve üzerinde olduğu saptanmıştır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirliğine ait tüm bu bulgular incelendiğinde Ailede Ev Ekonomisi Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ve konuyla ilgili yapılacak araştırmalarda kullanılabileceği söylenebilir.

Kaynakça

Büyüköztürk, Ş. (2004). *Veri analizi el kitabı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tezbaşaran, A. A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu.* Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.